שום עדיו מתוכו מקושר עדיו מאחוריו 🕰 🕰

שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולין רבי

חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט

רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג

המדינה גם פשום עדיו בשנים ומקושר

בשלשה פשום שכתב בו עד אחד ומקושר

שכתב בו שני עדים שניהם פסולין: גמ'

מנהני מילי אמר ר' חנינא דאמר קרא

ישדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד

עדים שדות בכסף יקנו וכתוב בספר

פשום שכתבו עדיו מאחוריו מקושר

קם.

ו שְׁדוֹת בָּכֶּסֶף יִקְּנוֹ וְרְתוֹב בַּסְבֶּר וְדְתוֹם וְתְּעֹר עִדִּים בְּאָרֵץ בַּנְיִמוֹ וּבִסְבִיבִי יְרוֹשְׁלֵם וּבְעִרי יְיְתּוֹרְה וּבְעַרִי הְהָּר וּבְעַרי הְשַׁפְלָה וּבְעַרִי הְבָּנְב כִּי אָשִׁיב אָת שְׁבוּתְם וְאָם יְיִּ יִמימוּוֹ לב מד ימימוּוֹ לב מד

מוסף רש"י

גט פשוט. העשוי כעין שלנו, עדיו מתוכו. מחת הכחב (קדושין מש). מקושר. שחקנוהו לכהנים שאין יכולין להחזיר גרושומיהן וכשהיו כועסין הולכין אל הסופר דממהר לכחוב גט ינותנו לה ומתחרט לאחר זמן, ומתם כם המתחל כלות הק, תקנו להו מקושר שיש בו טורח לעשותו ואדהכי והכי מייתבא דעתיה, מניח בראשו שיטה חלק וכותב שיטה. ושיטה חלה וכותב שיטה, וכן עד שלשה או ארבנוה שיקה, וכן עד שנטים מו מו לפנים או יותר שיטין חלק, וכופל חלק הראשון על הכתב ותופר, וחוזר וכופל חלק השני על שיטת הכתב וכופל חלק השני על שיטת הכתב שתחתיו ותופר, וכן שלישי, והעדים חותמיו מבחוץ ביו השר והמדים מותמין מגמון בין קשר לקשר, וילפינן דגט פשוט עדיו שנים, מקושר עדיו שלשה וכל כפל וכפל קרוי קשר, ושלשה קשרין יש בו ואם בא להרבות קשרים מרבה בעדים, ושאר טופס השטר כתוב כדרכו (שם). שניהם פסולין. שלה נעשו כתקון ואם מפסיק אויר בין שיטות העליונות מה בכד. וטעמא דת"ה יטבפיוטת מיז ככן יושבמחית מ מפרש (לקמן קסד:) דקסבר אין יכול לעשוחו פשוט מפני שהמקושר והפשוט אין זמנו שוה, שאין כותבין זמן למקושר מאותה שנה אלא משנה של אחריה (קדושין מש.). הכל כמנהג המדינה. מקום שנהגו בפשוט ועשאו מקושר, מקושר ועשאו פשוט פסול, דכי עבדיה בעל שליח לכתוב על מנהג המדינה הוא דשויה. ובהאי לא איירי תנאי המאי אלא כששינה במקום עדים (שם).

רבינו גרשום

נמ פשוט. שטר פשוט. כגון שטרות שלנו והאי גט אפילו בשאר שטרות מיירי דכל שטרות איקרו גט כדאמרינן ןכתובות נאן וגט חוב שאין בו אחריות: עדיו כקישורין תפורות וכך היו רגילין לעשותו תחילת הקלף היו כותבין שיטה אחת זכרון . עדות שהיתה בפנינו ואחו כר היו מניחין חלק כשיעור שיטה אחת והיו מקפלין שיטה ראשונה הכתובה על שיטה שניה שאינה כתובה והיו תופרין אותה שיטה הכתובה על שיטה שאינה וכך ימים ביום פלוני ומניחין שיטה רביעית חלק וחוזרין ומקפלין שיטה הכתובה על החלק ותופרין אותו ביחד בשנת כך וכך לבריאת עולם ומניחין שיטה ששית חלק והניהן שיטה ששית הק והיו מקפלין ותופרין הכתוב על החלק וכך היו רגילין לעשות מן ו' שיטין עד שיכתוב הזמן ומאריך באותו ענין שאמרנו והיו תופרין אותן . ושאר כתיבת השטר כותבין . כשאר השוזרות פשומיו וזה כשאו השטוחה פשוטין פשוט שבמקושר ומפרש בגמ׳ טעמא מאי הוו עבדי מקושר והיינו ל) של גט מקושר שיהיו . עדיו חתומין מאחר הכתיבה כדמפרש בגמ׳. מפני שיכול כו מפוש בגמי. מפני שיכול לעשותו פשוט שיקרע התפירוי ויתפשט על הכתיבה: מנא הני מילי. דקתני מתני דאיכא גט מקושר וצריך עדים היכן רמז מז הפסוה: וכתוב בספר.

 ל) ל"ל והיינו דתנן גט מקושר שהיו עדיו חתומין מאחר הכתיבה כשר וכדמפרש בגמרא וכו׳ ויתפשט על ידו הכתיבה: גם פשום עדיו מתוכו ומקושר עדיו מאחוריו. כל שטר חוב קרוי
גט כדאמר גט חוב שאין בו אחריות פ' הגחל קמא (ב"ק דף זה. א
ובפ"ק דגיטין (דף י.) כל גט שיש עליו עד כותי פסול חוץ מגיטי
נשים ושחרורי עבדים והאי מילתא שייך למיתני די (בהאי פירקין ולא

במסכת גיטין והתם שייך למיתני) פרק הניזקין ולא [בסדר] נזיקין דהכא אגב דתנא פרק מי שמת בכותב שטר שכתב כל נכסיו בבריאות ובשכיב מרע תנא הכא גט פשוט דאיירי בשטרות ואגב דאיירי התם בפרק השולא בתיקון העולם תנא בתריה פרק הניזקין דאיירי בהכיב: מרך עדיו מאחוריו. מימה לרב ירמיה בר אבל

לוכי יונים כל חמנו האמר בגמרא מלמטה למעלה חממו ומאחורי הכתב כנגד הכתב ליחוש דלמא כתב למעלה מעדים ב מאין מן דבעי דסתם שטר יש בו גליון מן הלד ומחיק ליה לשטר הראשון דועשנו פשוט ואע"ג שהשטר יהיה ללד העדים שחוממין בו שחור מ"מ אינו

יכול להזד"ף דהכי משמע בכתובות (דף כל. ושם) דשחור שלהם אין יכול להזד"ף דאמר התם האי מאן דבעי לאחויי חתימת ידיה בבי דינא לכתוב אחספא^ה ואי אימא ליחויה בשחור של קלף אלא ודאי דינא לכתוב אחספא^ה ואי אימא ליחויה בשחור של קלף אלא ודאי אינו יכול להזד"ף וא״כ היכי כשר שטר מקושר וי״ל דגייז ליה לגליון שבלד השטר וא״ת בגמרא כי מותיב ליה לרב הונא דאמר בין קשר לקשר מאבראי ניחוש דילמא זייף (ב) ליה וכתב מאי דבעי בפנים בסוף השטר וסהדי של אחוריו (ב) מסהדי אכל השטר והשתא אמאי לא משני דגייז לקלף היתר על השטר ומתרך ריב״ם דלא מלי גייז ליה שמניחו בשביל האשרתא שרולה לעשות בסף אבל מן הלדדין מלי גייז ליה לכך ליכא למיחש למידי א״נ

גם פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאינו תפור ותקושר כדלקמן. וכל שטרות קרויין גט כדאמרי׳ בעלמא (ב״ק דף זה.) וגט חוב שאין בו אחריות. ובין בגיטין ובין בשאר שטרות מיירי כדאמריגן בגמ׳ [ע״ב] כדי שלא תחלוק בין גיטין לשטרות: עדיו מסורו. בסוף

השטר כמו שאנו נוהגין לחתום בתוכו: מקושר עדיו מחחוריו. כותב שיטה ומניח חלק כשיעור שיטה הכתובה וכופלה על החלק ותופר ואח"כ כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר וכן הרצה כדי מקום תורף השטר והעדים חתומין מבחוץ כענין שפירשו אמוראי בגמרא [ע"ב] ובלבד שלא יהיו קשריו מרובין מעדיו כדתנן במס' גיטין (דף פא:) דהוה ליה קרח וטופס של שטר כתוב כולו כעין פשוט וזהו הנהרא לפנינו וע״בן הפשוט שבמקושר ואלו הכפילות כל כפל וכפל בפני עלמו ונראה מבחוץ בין כפל לכפל כעין קסת הסופרם כוהש וכן מוכח בגמרא [ע"ב] שהעדים

החתומין על כל קשר וקשר נקראין ונראין מבחוץ: שניהן פסולין.
שלא נעשו כתיקון חכמים ואם שט״ח הוא אינו גובה בו מן הלקוחות
ואם גט אשה אינה מתגרשת: שיכול. לפשוט ולעשותו פשוט שיקרע
התפירות ויפתח השטר (א) ויהיה פשוט: הכל כמנהג המדינה.
בגמ׳מ׳ מפרש. וטעמא דמקושר מפרש בגמרא [ע״ב]: גע פשוט עדיו שנים.
מי שרולה לעשות שטר פשוט אינו לריך להחמים בו אלא שני עדים
והרולה לעשות מקושר לריך להחתים בו שלשה שכך תקנו חכמים:
פשוט שכחוב בו עד אחד כו׳. בגמרא [קסה.] פריך פשיטא: גבו׳
מנה״מ. שיש שני מיני שטרות חלוקין זה מזה בעדים ובקישור:

דאימטוייט ליה לצד שחור החלק שהוא על העדים שלא יוכל לזייף אותו בתוכו ואע"ג דאמר (נקמן דף קסג.) עדים אטיוטא חתמי " ה"מ היכא שהשטר והעדים ללד אחד ואיכא טיוטא בין העדים לשטר אבל הכא דסהדי חחימי מבחוץ ואיכא טיוטא (י) בפניהם לא אמרינן אטיוטא חתימי' וא"ת ליחוש דכתב מאי דבעי אגליון שבין העדים עד סוף השטר למ"ד מלמטה למעלה ויהא השטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת דהא לא מלי גייו ליה שמניחו בשביל האשרתא וי"ל דמטייט ליה אבל בלא טיוטא מלי זייף כדפרי' ואפי' חתימי סהדי זה תחת זה דהשתא ליכא באותה שיטה של שטר שיזדייף כי אם עד אחד מ"מ יכול לכתוב על אותו עד אחד שחייב לו מאה מנה והוה ליה כתב ידו ולכך לריך לפרש דמטייט ליה והכי נמי לרב הונא דאמר בין קשר לקשר איכא למיחש דלמא ימחוק כל השטר מבפנים ויכתוב למעלה מן העדים (כ) בגליון או מן הלד כנגד העדים ויהיה כתב ידו בשיטה אחת עם השטר אי לא גייז או יטייט כל מה שלמעלה מהן ושמן הלד"א ה"נ איכא למיחש בין למ"ד מלמטה למעלה בין למ"ד בין קשר לקשר בכל השטרות פשוטים דחתימי שלשה עדים ליחוש שיחתוך כל השטר לבד העדים ויעשה שטר מקושר כנגד אותן העדים וכתב מאי דבעי כיון דכשר משני לדדין (ו) וי"ל דמטייט ליה מבחוץ כנגד העדים ודוחק גדול הוא דמשמע שכשר בלא טיוטא מדלא מישתמיט גמרא לפרש הכי ור' פירש דיש לדחות ההיא דכתובות (שם) דבלאו הכי מלי (i) לפרש למימר ארישא דמגילתא כדלקמן (דף קפו.) אלא להכי נקט חספא דבקלף הוה טעי לכתוב במקום טוב וגם לריך עיון אם מקושר חתום בכתב ידו מלד שני מהני דא"כ אי הוה מחוי אשחור דלמא עביד ליה מקושר בכתב ידו אבל בקלפין שלנו שיכול להזדייף מלד שחור אין ראיה לקלפין שבימיהם: פשום שכתבו עדיו מאחוריו פסול. טעמא משום שמא יעשנו מקושר ויהיה השטר מוקדס"ב ואפי׳ לא חמימי כי אם שני עדים גזרי שנים אטו שלשה וא״ת והלא במקושר ים חלק בין שיטה לשיטה וא"כ פשוט שאין בו חלק היאך יעשנו מקושר (מ) שלא היה בו חלק וי"ל שהיה כתוב כקדר פשוט "ג והכי מוכח מר' חנינא בן גמליאל שאומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט ואם יש במקושר חלק היאך יכול לעשות פשוט הלא יכירו שהיה מקושר" אלא ודאי לא היה בו חלק ותימה למ"ד בגמרא בין קשר לקשר (ט) סלקא דעתא מגואי ואם אין בו חלק היאך יחתמו 10 וי"ל דמ"מ בין שיטה לשיטה דחיק להו עלמא 10 א"נ טעמא דפסול כדפי׳ בקונטרס משום שלא נעשה כתיקון חכמים שנעשה פשוט ולא נחתם מחוכו ד כדפסלינן בהמגרש (גיטין דף פו.) בכמה ענינים אפי׳ יי מלד הכתב כיון שאין נקראין העדים עם הגט ואין לומר דהתם היינו טעמא משום שאנו חוששים שמא חוסיף על הגט מה שתרצה לפי שאין עדים חחתיו ולכך פוסלין אותו הא ליכא למימר שהרי לא משוינן שום חילוק אלא אפי׳ כתוב בו שריר וקיים או שלא נשאר חלק מלמטה או שחתם אחד מעדיו למטה והשני למעלה או מן הצד פסול^{יה} והכי נמי הכא "": בזכן ישר שבתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשום. מימה א"כ כל השטרות פשוטים שחתומים בהם שלשה עדים יהיו פסולים שיעשם מקושרים ויהיו מוקדמין ואם נאמר ® כאן שנדון בפשוט מאי קא פריך (כ) בגמ") לדברי ר' חנינא ב"ג אינו דומה זמנו של זה לזמנו של זה והא בהאי מקושר אינו דין כשאר מקושרים ואומר ר"י דבמחני" איפליגו היכא דידוע לנו שהוא עושה ההלואה שנה אחת קודם הזמן הכתוב בה כדין מקושר דהשחא איכא למיחש דילמה פרע ליה והשתה פריך שפיר רבי לר' חנינה ב"ג כיון דהאי מקושר כתוב בו שנה החר ההלוחה א"כ מחוחר הוח (0) שלא ימנה אלא מזמן⊂הכחוב וזימנין דזייף ביה וכשירצה לפרוע ויאמר אירכס לי שטרא ויכחוב שובר ביום פלוני פרעתי לו מנה ואח"כ יעשה אידך שטר פשוט ויהיו סבורין שעתה שעת הלואה ומשני קסבר ר' חנינא אין כותבין שובר ומ"מ קלת קשה אם דינו כפשוט שבא לפנינו מאי האמר וכי מטא זמניה משוי ליה שטר פשוט בלאו הכי נדון כפשוט כדפרישית (מ) בשטר מקושר שעדיו מתוכו מגבי' בו כדין פשוט ואומר ר"י דאי לא משוי ליה פשוט אלא כמו שהוא הואיל שבשובר כתוב שפרע מה שכתוב בשטר והוא מקושר רגלים לדבר שפרעו ולא מגבין ביה אבל כי משוי ליה פשוט לא יוכלו להרגיש שהוא רמאות וא"ת אמאי לא הוה קשה לר' על מחני' דשטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרים דאיכא למימר כדקאמר הכא ואמאי כשרים וי"ל דסבירא ליה כמאן דאמר" דמאוחרין נמי פסולין אי נמי כשיעשה שובר יכחוב בו פרעתי הלואה שכחוב בו זמן פלוני דהשתא ליכא למיחש למידי אי נמי (0) שובר בלא זמן ולכך מאוחרין כשרים אבל הכא במקושר שעדיו מחוכו הוי יש (המיוחד) ולא מסיק אדעתיה לכחוב כנגדו שובר בלא זמן או זמן שכחוב בשטר [שכיון] שהיה מקושר לא מסיק אדעתיה שאינו מזמן הכחוב אלא שנה לפני הזמן כא אבל מאוחריון שבשעת כתיבת השובר ידוע שהיה מאוחר ומסיק אדעתיה לכתוב שובר שלא יבא לידי זיוף (10 ונראה לי שאם יעשה שובר מקושר תו לא אתי לידי חששא כלל ולא היה לריך למימר דלא כתבי שובר: שדרת בכסף יקנו. עלה טובה קמ"ל והכי קאמר וכתוב זה (ש) תופס וחתום זה תורף מוכר ולוקח זמן ושדה דתורף איקרי חתימה כדאמרינן בגיטין (דף כא:) (ש) תלשו וחתמו ונתנו לתורף כו' (דמורף) והעד עדים כמשמעו והכי נמי אידך קרא ואקח את ספר המקנה טופס ואת החתום חורף ואת הגלוי זהו העדים שהוא גליון של שטר מצות וחוקים בפשוט נמי יש הרבה דברים שצריך ליזהר שלא יחתמו לא מלמעלה ולא מן הצד אלא מתחתיו ושלא ירחיקו העדים יותר משיטה אחת וכיון דמצי למימר דאחי לפשוט ולפרשו כמו שפירש לית לן למימר דאחי לדרשא:

ל) קידושין דף מט,
 ב) [יחוקאל טן, ג) [לקמן קסה.], ד) לש"ח מ"ח,
 ב) נ"ל כגון, ו) [לקמן קסה.], ו) [לקמן קטל.], ו) גר מחומר, ע) כוס מדש מחומר, ע)

הגהות הב"ח

(h) רשב"ם ד"ה שיכול כו' ויהיה פשוט. נ"ב עיין בחוס' דקדושין דף מט ע"ל דהקשו הקדושין רף מנו ע"מ ההקשו הלח"כ יהיה אור בין השיטות וקי"ל גנו קרח פסול ע"ש: (ב) חוש"ל ד"ה מקושר עדיו וכר: דלמא זייף וכתב כלי"ל ומיצה ליה ממחק: (ג) בא"ד וסהדי של אחוריו קא מסהדי: (ד) בא"ד אחלים שיוטות לפגיהם וכר: ואפים קיינט לפני זה מחת זה. ואפי חתיתי קהדי זה מחת זה. נ"ב פיי אליבא דתר זוערא דל"ל דתחתי זה תחת זה: (ה) בא"ד למעלה מן העדים או יכתוב בגליון וכו' וה"ג איכא: (ו) בא"ד דכשר משני לדדין וצריד לומר דמטייט לי: (1) בא"ר דכשר משני כדרק
 רצריך לומר דמטייט לי:
 (1) בא"ר דבלאו הכי מלי למימר
 לכתוב ארישא כל"ל וחיבת
 לפרט נמחק: (מ) ר"ה פשוט נפרש נתחק: (ח) ד"ה פטוע וכר הלק ישטנ מקושר כיון וכר הלק ישטנ מקושר כיון שלה היה וכר והכי מוכח מדאמר ר' חנינא בן גמליאל מקושר: (ע) בא"ד צין קשר לקשר קא סלקא אדעתי' מנואלי: (נ) בא"ד בכמה מנונים לשבר המנואלי: (נ) בא"ד בכמה מנינים אפינו חתמו העדים מנד הכתב: (כ) ד"ה מקושר שכתבו וכו' מחי קח פריך רבי בגמי לדברי ר' חנינה בן גמליאל הלא מנכרר מינה וכי במחיכות בל מנכל הרא אין דינו כשלר מקושרים:
(1) בא"ד מלוחר הול ולא ישנה ללל מומן המחוב בי ישנה ללל מומן המחוב בו ווימנון דיווף ביה וכשירלה לפרוע יאמר: (1) בא"ד כדפי דשטר מקושר: (1) בא"ד לל נמי יכתוב שובר בלא זמן וכו׳ שעדיו מתוכו הוי כמאוחר ולא שעדיו מתוכו הוי כמאוחר וגם מסיק וכו' שכתוב בשטר דכיון שהוא מקושר לא מסיק אדעתיה שאין ההלואה בזמן הכתוב בו אלא שנה: (0) בא"ר בשובר שפרע מ"ש בשטר שהוח מקושר אלא כל סתם שובר אע"ם שיש בו זמן מרע לכל השטרות שיש בו זמן מרע נכנ השטרות המקושרין הואיל והזמן שכתוב במקושר הוא מאוחר: (ע) ד"ה שדות וכו׳ וכתוב זה טופס וחתום זה תורף שם מוכר וכו': (פ) בא"ד כדאמרי בגיטין

מוסף תוספות

לפקט היו ון ול שאישו לבאית.

"דין אמיל אל אם, פסול, מיוזטי
הבא הוא נרידי בשיטה אחת הכתב ולא מאחריו תחת העדים כדתניא בתוספתא דמסכת שביעית שטר מקושר עדים חותמים בפנים. שיטה מקונלת נשס הלא"ש. ח. ולפום מאי דמפרקיגן ממטה למעלה חתימי, צריך לפרש דס"ל שטר הבא הוא נרידי בשיטה אחת הכתב ולא מאחריו תחת העדים כדתניא בתוספתא דמסכת שביעית שטר מקושר חתימים בהן ולא איניקר מוני נלא צעיקר של שטר. רש" שם. '. דפשוט הוא דאמריגן הכי לפי שהעדים ההרב הוא מתוח בסרוב על גרביה במוד מאור אלא על מה שאחרי החימום בהן מאור צד הלא אות צד הם חתומים בהן הו מונים לא על אותו צד הם חתומים בהן הון מעדים אלא על שנבוד, והא חתימים בהן באור צד, אבל מקושר שלע צעמן אין מעידין אלא על מה שאחרי החימום בהן אות צד במונים למעלה ממנו תחת תשלום כתב השטר. שיטה מקונלת. "ב. דמקושר מונים לו שנה אחת קודם ללא אות משרה הפשוטין ואעפי"ב מכוונון וקושרין שני שיטין זו בזו. למנ"ץ. "ד. דמאמרינן בגם 'לקמן (קסרז). שיטט מקונלת. "ג. דאין בין שיטה לשיטה רוששוטין ואעפי"ב מכוונון וקושרין שני שיטין זו בזו. למנ"ץ. "ד. מדאמרינן בגם 'לקמן (קסרז). שיטט מקונלת. "ג. דאין בין שיטה לשיטה יחיד מייד לולא לאא בששר הששוטין ואעפי"ב מכוונון וקושרין שני שיטין זו בזו. למנ"ץ. "ד. מדאמרינן לקמן (קסרז). שיטט מקונלת. "ג. דאין בין שיטה לשיטה נוצה לל הדודיף שהשה והיה דיה כול להדודיף שהאה הוא דיומי שומו ואת היו היו בין לל שתוח משום ואה האו הדיד במון שות שמניה חלק היו חותמים אלא להאי פירושא קשיא. מיושי הר"ן. "ד. וניץ לוכות ומנ"ץ לאם לאור לא מידי מועם במון התקון רבנן הכי ודאי במה שבחנרו הן מעדין, אבל בפשוט דלא תקון רבנן הני ודאי במה שבחנרו הן מעדין, מען מע"ץ. "ד. דא לאו אשטרא קא מסהדי, ואע"ג רהם בין דתקון רבנן הכי ודאי במה שבחנרו הן מעדין, מען המקון בען הלי משיט שלא מאור וואפי הביל לבא לידי ויוף בשחתמו מאחריי. שיטה מקונלת. "מ. שניה שלו המוכו השינו להמום היו למנות מאון המוכו היינו למנות מומן המוכו בו כנין פשוט מוכו היינו למנות האין הכל בקיאין בדב ומעי משוט. מלא קלום קפר. "ב"ל למשים היינו למנות המוכו היינו למנות מומן המוכו היינו למנות מומן המוכו המי מוכו המיל מיום למנות מומן המוכו בו כנין פשוט. מוס הלל"ש קיושן מע. כאל למיום ביו בית משום בו בינו שלם. מנ"ל למקון קפר.
ב. דכי מכשיר רי תנינא בן גמליאל עידיו מתוכו הי